

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2008

TÍREOLAÍOCHT – ARDLEIBHÉAL

DÉ hAOINE, 6 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 2.00 GO 4.50

Scrúduimhir

Don Scrúdaitheoir amháin

CUID A hAON Ceisteanna Gearrfhreagra	Marc Iomlán	Comh.	Ach.
x 8m			
x 6m			
x 4m			
x 2m			
Marc Carnach			

Don Scrúdaitheoir amháin

CUID A hAON Ceisteanna Gearrfhreagra	Marc	Comh.	Ach.
Marc Carnach			
Marc Dícheadaithe			
Marc Glan			

N.B Ná déan dearmad an páipéar seo a thabhairt ar ais i dteannta do fhreagarleabhair nó caillfear marcanna.

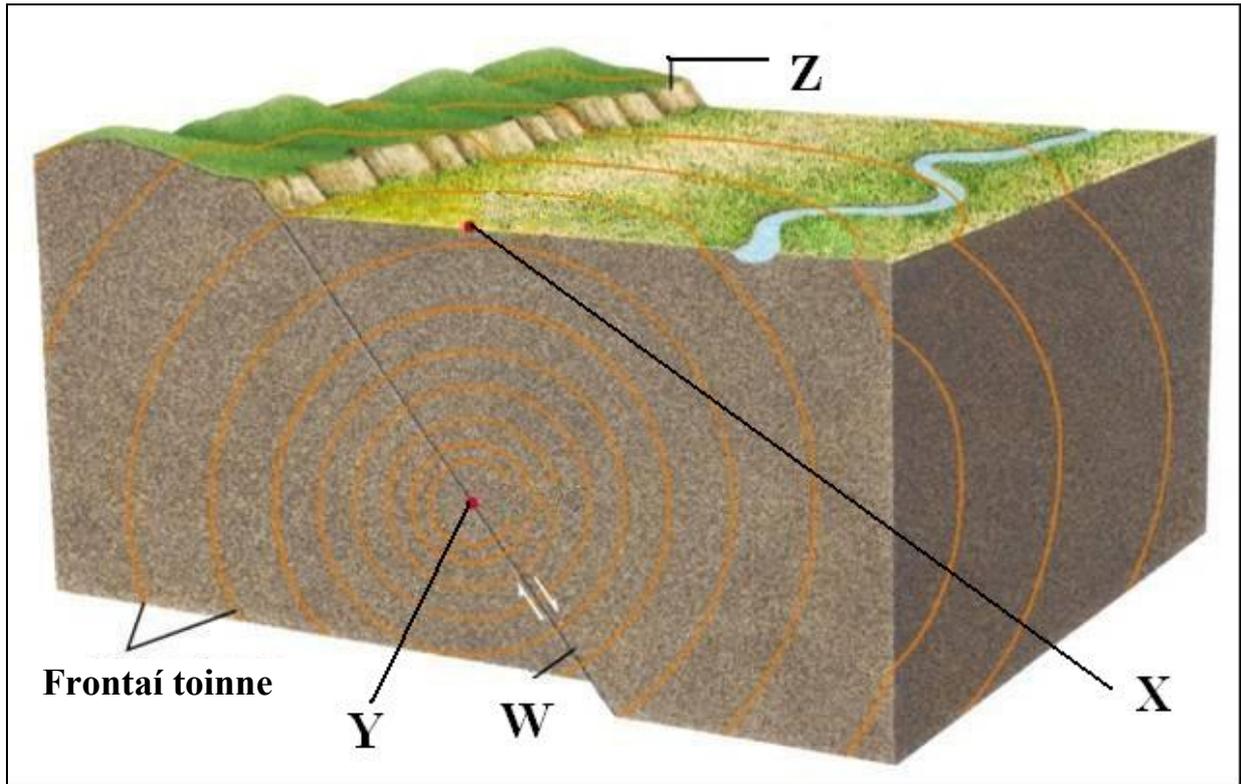
CUID A hAON – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 80 MARC

Freagair **DEICH** gceist

Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SNA SPÁSANNA ATÁ ANN DÓIBH

1. Crith Talún

Scrúdaigh an léaráid seo de chrith talún.

Cuir isteach na lipéid W go Z ina n-áiteanna cearta sa tábla thíos:

Tuairisc	Lipéad
Éasclíne	
Fócas	
Scairp	
Forlár	

2. Léarscáil Shuirbhéireacht Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil SO 1:50000 den Ghaillimh agus scríobh sa spás atá ann dó an freagra ceart ó na roghanna atá tugtha i ngach ceann de na ráitis seo a leanas.

- (i) Is í an tírghné atá suite ag **M 327 240** ná:

<i>carnán láibe/ oileán/ gob gainimh</i>	

- (ii) Is í an ghné stairiúil atá suite ag **M 370 274** ná:

<i>ráth/tobar beannaithe/ suíomh le móta</i>	

- (iii) Is í an ghné iompair atá suite ag **M 383 255** ná:

<i>stáisiún traenach/ timpeallán/ carrchlós</i>	

- (iv) Is é achar iomlán an réigiúin a thaispeántar sa sliochtléarscáil ná:

<i>80 km cr / 108 km cr / 801 km cr</i>	

[8]

3. Cineálacha Réigiúin

Meitseáil gach ceann de na cineálacha réigiúin i gColún X leis an sampla ceart i gColún Y trí na litreacha cuí A, B, C nó D a scríobh isteach sna boscaí cearta i gColún Y:

Colún X

Réigiúin Chomhaeráide	A
Réigiúin Riaracháin	B
Réigiúin Shoceacnamaíocha	C
Réigiúin Chultúrtha	D

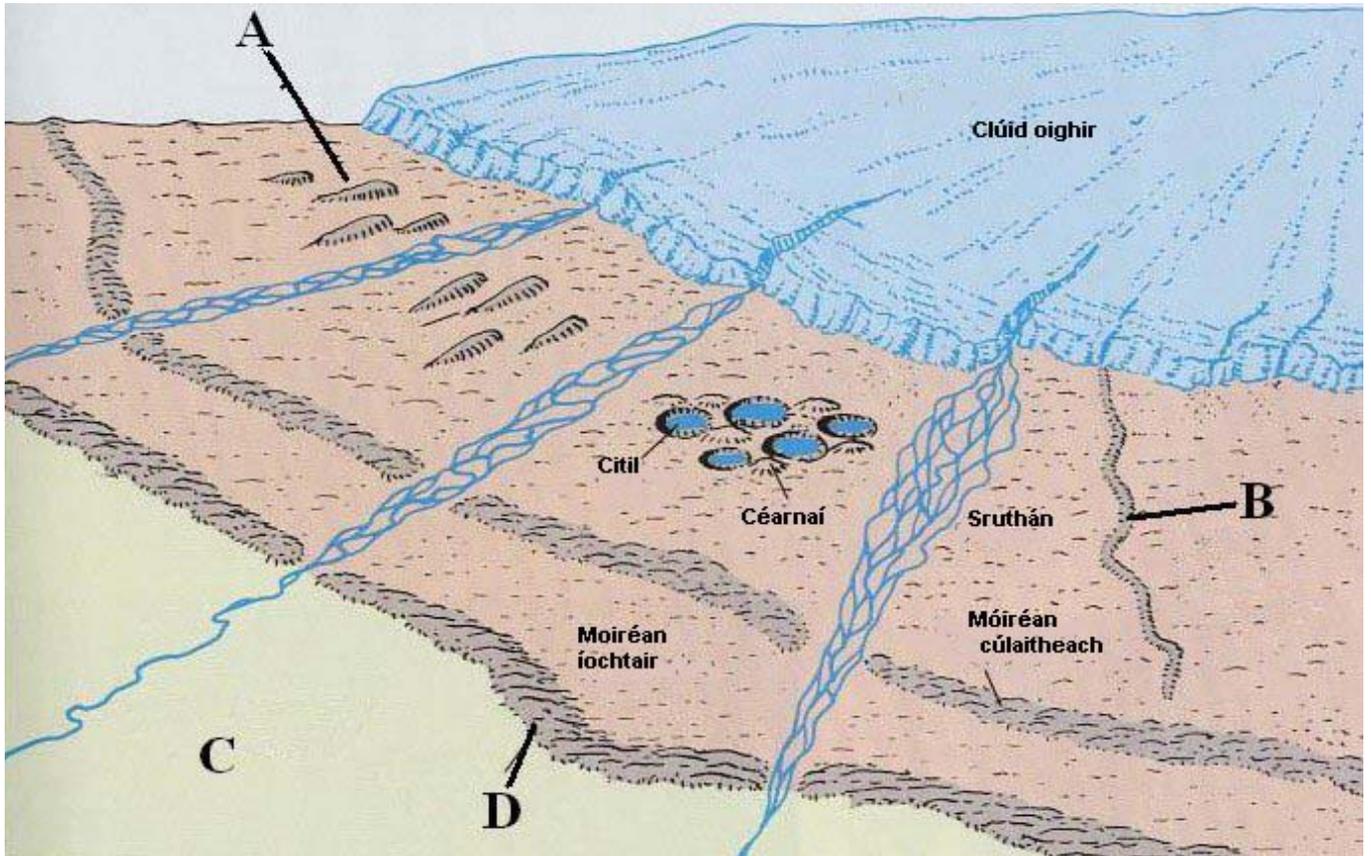
Colún Y

Contaetha na hÉireann	
Gaeltacht	
Fionnuar Measartha Aigéanach	
Croí agus Forimeallach	

[8]

4. Tírghnéithe Oighreacha

Scrúdaigh an léaráid seo a léiríonn roinnt tírghnéithe oighreacha.

www.geography.vt.edu

Cuir isteach na lipéid A go D ina n-áiteanna cearta sa tábla thíos:

Eiscir	
Moiréan tosaigh	
Sprémhá	
Droimnín	

[8]

5. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf de chuid de chathair na Gaillimhe atá in éineacht leis an bpáipéar seo.

(i) Cén cineál fótagraif é?

Ceartingearach

Ardsceabhach

Ísealsceabhach

(ii) Scrúdaigh an chuid seo a baineadh amach as an aerfótagraf:

Bain úsáid as an gcóras ceart tagairte le cur síos a dhéanamh ar an suíomh:

_____

[8]

6. Talamhúsáid

Déan scrúdú ar an aerfótagraf atá in éineacht leis an bpáipéar seo.

Ainmnigh agus tabhair suíomh **dhá** thalamhúsáid is féidir a fheiceáil ar an bhfótagraf:

Talamhúsáid 1: _____

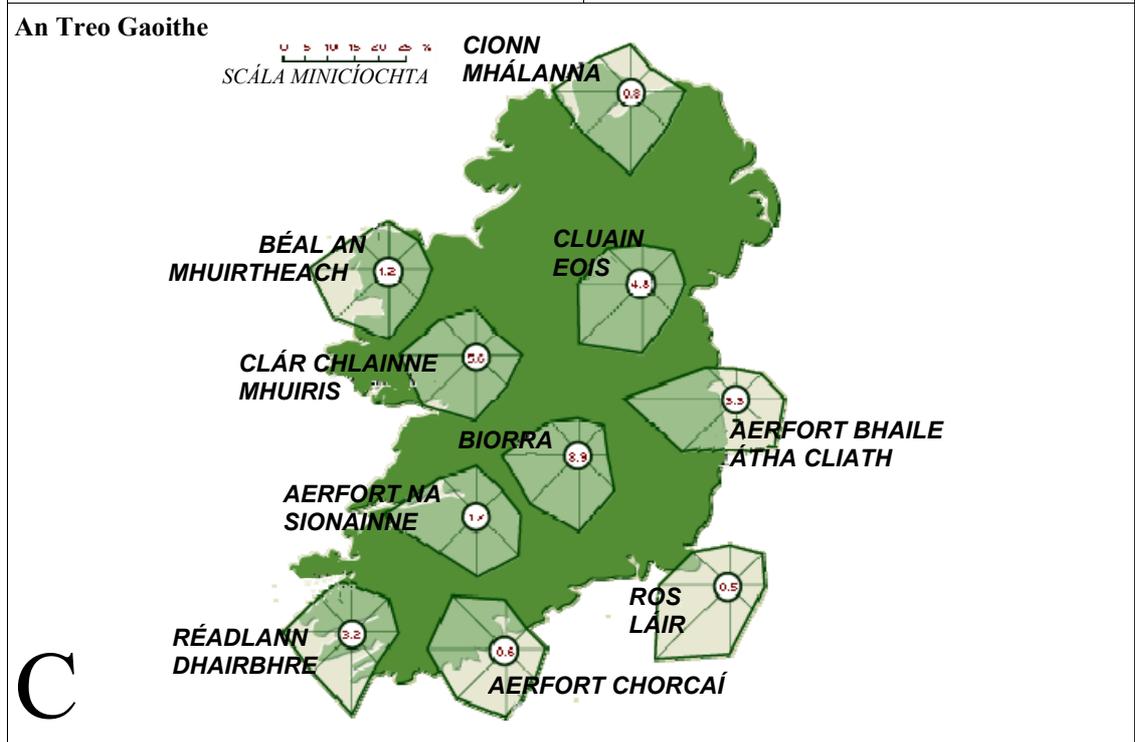
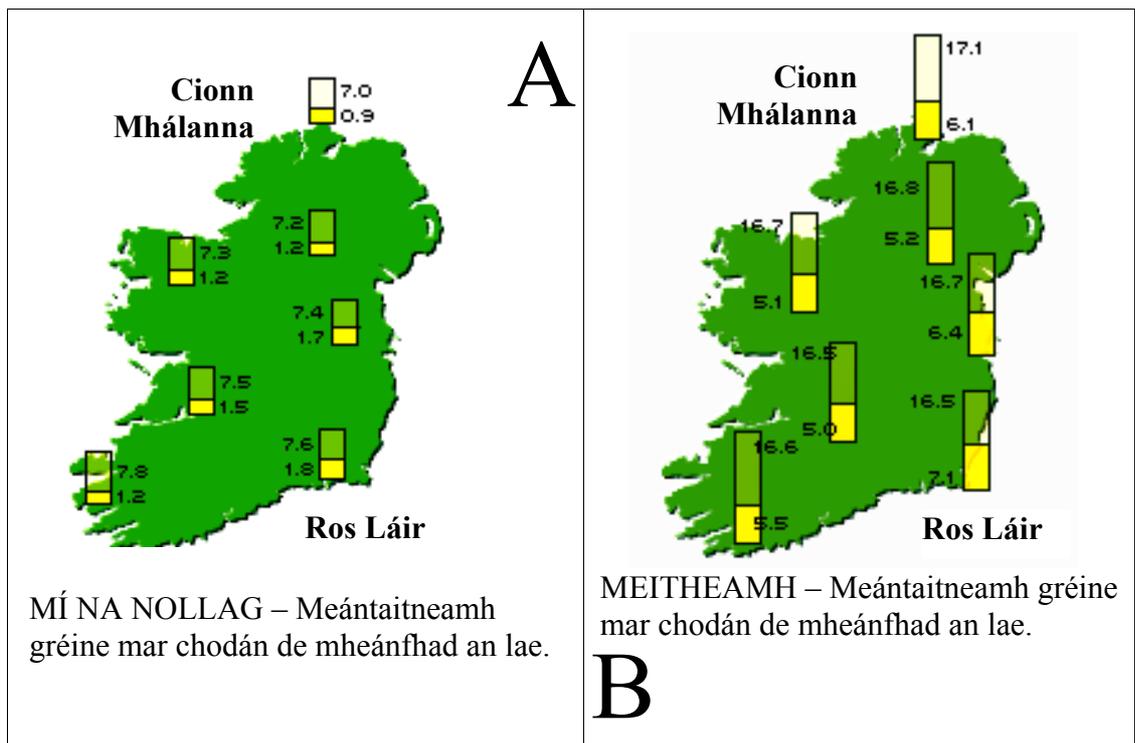
Suíomh: _____

Talamhúsáid 2: _____

Suíomh: _____

[8]

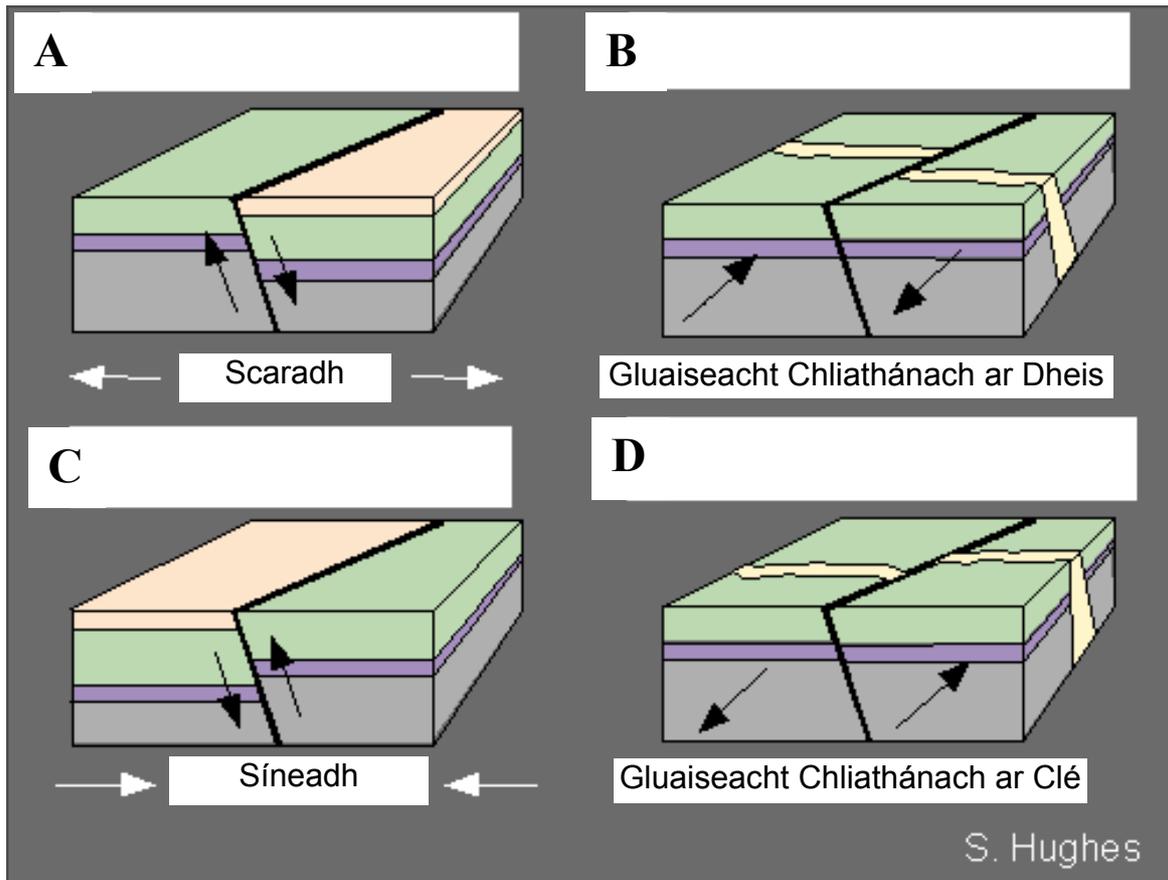
7. AERÁID NA HÉIREANN

[Figúirí in A agus B = uair an chloig]
 Scrúdaigh na léarscáileanna staitistiúla maidir le haeráid na hÉireann agus freagair iad seo a leanas:

- (i) Cén stáisiún ag a bhfuil an taitneamh gréine is lú i mí na Nollag? _____
- (ii) Cén difríocht atá idir taitneamh na gréine i mí an Mheithimh i Ros Láir agus ag Ceann Mhálanna?
 _____
- (iii) Cad é an treo gaoithe is minice:
 ag Aerfort Bhaile Átha Cliath _____ agus ag Ros Láir _____

8. Éasclínte

Scrúdaigh na léaráidí seo a léiríonn ceithre chineál éisc. Sa spás atá ann dóibh, scríobh **gach** ceann de na lipéid seo ina áit chuí:

Claochlaithe [faoi dhó],

Aisiompaithe,

Gnáth.

[NB: Ní mór an lipéad “Claochlaigh” a chur isteach in dhá spás].

[8]

9. Sliocht ón tSuirbhéireacht Ordanáis

Scrúdaigh an sliocht ón tSuirbhéireacht Ordanáis atá in éineacht leis an bpáipéar seo. Is é fad an rúidbhealaigh ag Aerfort na Gaillimhe ná tuairim is:

13.5 km 135 km

1.35 km 3.5 km [Cuir tic $\checkmark$ sa bhosca ceart]

[8]

10. An Eilbhéis

Struchtúr an Daonra - 2005 agus 2050 (measta.) - Faoin gcéad (%)

Raon aoise (Blianta)	2005	2050 (measta.)
0 - 20	22%	18%
21 - 64	62%	55%
65 +		27%

Scrúdaigh na sonraí daonra sa tábla seo.

- (i) Ríomh an céatadán a bhí in aois 65 bliain agus os a cionn sa bhliain 2005.

_____

- (ii) Ba é an daonra iomlán sa bhliain 2005 ná 7.5 milliún. Ríomh cé mhéid duine a raibh aois idir 0 agus 20 bliain acu. _____

- (iii) Luaigh go hachomair iarmhairt (toradh) thábhachtach don Eilbhéis i ngeall ar an struchtúr measta do 2050.

_____
_____
_____

[8]

11. Suirbhé Sráide

	3 2 3 3 3 3 2 3 3 2
	3 3 3 2 2 2 2 3 2 2
	Talamhúsáid
	Cónaitheach
	Miondíol
	Oifig

Figiúirí = Líon na Stór (Urlár)

Scrúdaigh na sonraí seo a baineadh as suirbhé ar thalamhúsáid i sráid uirbeach.

- (i) Cén céatadán de na foirgnimh atá cónaitheach? _____
- (ii) Cé mhéid díobh ag a bhfuil trí stór? _____
- (iii) Mol catagóir breise talamhúsáide a d'fhéadfaí a aimsiú i sráid dá leithéid:

_____

[8]

12. Tírghnéithe

Sna spásanna atá ann dóibh, meaitseáil **gach ceann** faoi seach de na tírghnéithe atá ainmnithe i gColún X leis an bpróiseas cuí i gColún Y:

Colún X

Lúb	A
Moiréan	B
Gob Gainimh	C
Screathan	D

Colún Y

Muiroibriú	1
Sionchaitheamh	2
Gníomhú Abhann	3
Oighearoibriú	4

A	
B	
C	
D	

[8]

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA AGUS AISTE – 320 MARC

Ní mór duit tabhairt faoi **CHEITHRE** cheist, mar seo a leanas:

- **Dhá** cheist as Roinn 1
- Ceist **amháin** as Roinn 2
- Ceist **amháin** as Roinn 3

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR

ROINN 1 – AN CROÍCHÚRSA

NÍ MÓR duit tabhairt faoi **DHÁ** cheist:

CEIST AMHÁIN as **Patrúin agus Próisis sa Timpeallacht Fhisiceach**

AGUS

CEIST AMHÁIN as **Tíreolaíocht Réigiúnach**

Ceist 1

A. LÉARSCÁIL SHUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Scrúdaigh an sliocht de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis atá in éineacht leis an bpáipéar seo. Agus úsáid á baint agat as **grafpháipéar**, tarraing sracléarscáil atá **ar leathscála an achair** a léirítear.

Ar an sracléarscáil sin taispeáin agus ainmnigh **gach ceann** díobh seo a leanas:

- Abhainn na Gaillimhe (na Coiribe)
- Rúidbhealach aerfoirt
- Ceantar sioltaidh/carnán láibe
- Bealach farantóireachta farraige

[20m]

B. FORBAIRT TÍRGHNÉITHE

Le cabhair léaráide nó léaráidí lipéadaithe, scrúdaigh na próisis ba chúis le múnlu tírghné **amháin** ar bith de do rogha.

[30m]

C. IDIRGHNÍOMHAÍOCHT DHAONNA

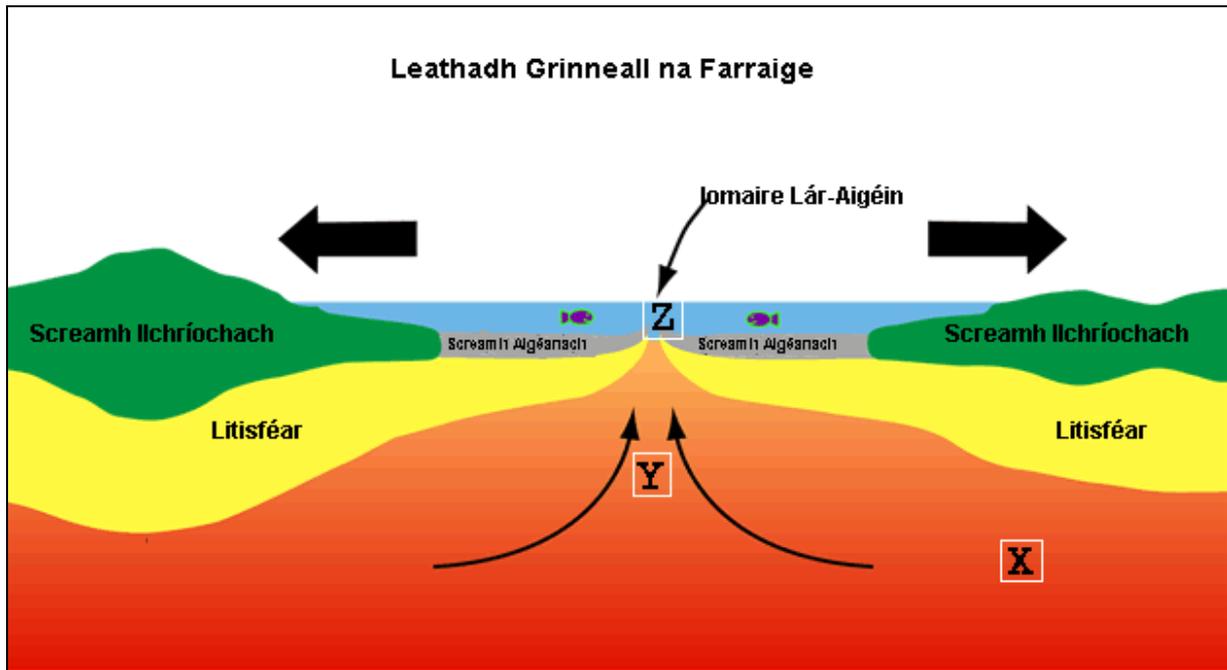
Agus tagairt agat do shampla a bhfuil staidéar déanta agat air, déan cur síos agus tabhair míniú ar bhealach **amháin** ina ndéanann daoine iarracht tionchar a imirt nó smacht a chur ar phróisis nádúrtha. Déan tagairt i do fhreagra do cheann **amháin** díobh seo a leanas:

- Próisis abhann
- Próisis mhuirí
- Ollghluaiseacht

[30m]

Ceist 2

A. LEATHADH GRINNEALL NA FARRAIGE

www.discoverourearth.org

Scrúdaigh an léaráid seo. Freagair na ceisteanna seo a leanas i do fhreagarleabhar:

- (i) Ainmnigh ciseal inmheánach an Domhain a bhfuil an lipéad X air.
- (ii) Ainmnigh na próisis inmheánacha atá léirithe ag na saighde ag Y.
- (iii) Ainmnigh iomaire lár-aigéin **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.
- (iv) Ainmnigh an cineál teorainn phlátaí atá léirithe ag Z.

[20m]

B. BOLCÁNACHAS

Mínigh conas a chuidigh staidéar ar theicteonaic phlátaí linn chun dáileadh domhanda bolcán a thuiscint.

[30m]

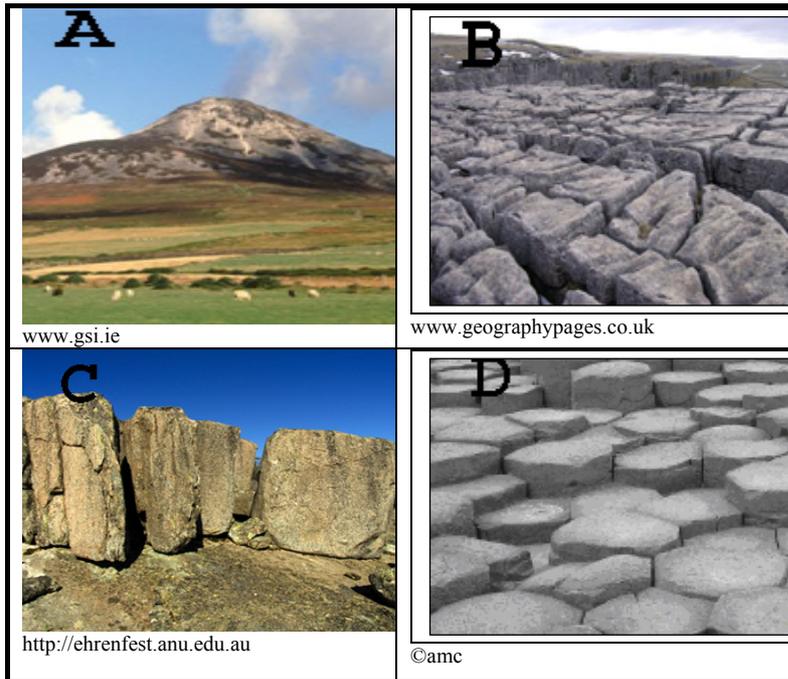
C. TÍRDHREACHA CARST

Agus tagairt agat don tírdhreach Éireannach, scrúdaigh na próisis a d'oibrigh tionchar ar fhorbairt **tírghné** ar bith i réigiún carst.

[30m]

Ceist 3

A. CINEÁLACHA CARRAIGE

Scrúdaigh na híomhánna seo a léiríonn tírdhreacha a forbraíodh ar **cheithre** chineál dhifriúla carraige. I do fhreagarleabhar meaitseáil **gach ceann** de na cineálacha carraige thíos leis an íomhá cheart lipéadaithe thuas:

Eibhear

Basalt

Aolchloch

Grianchloicít

[20m]

B. CINEÁLACHA CARRAIGE AGUS TÍRDHREACH

Agus tagairt agat do shampla a bhfuil staidéar déanta agat air, scrúdaigh múnú cineál **amháin** carraige agus conas a mhúnlaíonn sé tírdhreach sainiúil.

[30m]

C. CREATHANNA TALÚN

Agus tagairt agat d'fhíorshampla, scrúdaigh tomhas agus iarmhairtí creathanna talún.

[30m]

TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH

Freagair ceist **AMHÁIN**

Ceist 4

A. RÉIGIÚIN IN ÉIRINN

Tarraing léarscáil imchrutha (imlíne) d'Éirinn i do fhreagarleabhar. Taispeáin agus ainmnigh iad seo a leanas ar an léarscáil sin:

- (i) Réigiún **amháin** ar bith in Éirinn a bhfuil staidéar déanta agat air.
- (ii) Mórionad uirbeach **amháin** sa réigiún.
- (iii) Mór bhealach **amháin** sa réigiún.
- (iv) Mórghné **amháin** de thírdhreach fisiceach an réigiúin.

[20m]

B. GNÍOMHAÍOCHTAÍ EACNAMAÍOCHA

Scrúdaigh na tosca a oibríonn tionchar ar fhorbairt gníomhaíochta eacnamaíche **amháin** i réigiún **Eorpach [neamh-Éireannach]** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

C. RÉIGIÚIN UIRBEACHA

Déan cur síos agus tabhair míniú ar mhórlimistéar uirbeach **amháin** i **Réigiún Ilchríochach/Fo-Ilchríochach** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Ceist 5**A. FUINNEAMH**

Idiú fuinnimh per capita sna 25 ballstát AE sa bhliain 2004 [% den iomlán]

Foinse Fuinnimh	% den Ídiú Iomlán
Fuinneamh In-athnuaite	6%
Fuinneamh Núicléach	15%
Breoslaí Soladacha	18%
Gás	24%
Ola	37%

Scrúdaigh na sonraí sa tábla thuas a léiríonn an céatadán den fhuinneamh iomlán de réir foinse a ídíodh sna 25 ballstát AE sa bhliain 2004.

Agus **grafpháipéar** á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

[20m]

B. GNÍOMHAÍOCHTAÍ TREASACHA

Scrúdaigh forbairt gníomhaíochtaí eacnamaíocha treasacha i réigiún in Éirinn a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

C. CULTÚR

Déan cur síos agus tabhair míniú ar thábhacht an chultúir chun réigiúin a shainiú i **Réigiún Ilchríochach/Fo-Ilchríochach** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Ceist 6

A. RÉIGIÚIN NEAMH-ÉIREANNACHA

Tarraing léarscáil imchrutha de réigiún **Eorpach [neamh-Éireannach] NÓ de Réigiún Ilchríochach/Fo-Ilchríochach** i do fhreagarleabhar.

Ar an léarscáil sin taispeáin agus ainmnigh iad seo a leanas:

- (i) **Dhá** ghné fhisiceacha ar bith sa réigiún
- (ii) **Dhá** mhórionad uirbeacha ar bith sa réigiún.

[20m]

B. ÉIRE

Scrúdaigh forbairt gníomhaíochtaí príomhúla eacnamaíocha i **réigiún in Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

C. LEATHNÚ AN AONTAIS EORPAIGH

Scrúdaigh tionchar eacnamaíoch agus/nó cultúrtha an leathnaithe **ar bhallstát amháin ar bith den AE**.

[30m]

ROINN 2 - ROGHANNA

Ní mór duit tabhairt faoi aon cheist **AMHÁIN**

as

- **Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí eacnamaíocha**
- **NÓ**
- **Patrúin agus Próisis sa Timpeallacht Dhaonna**

PATRÚIN AGUS PRÓISIS I nGNÍOMHAÍOCHTAÍ EACNAMAÍOCHA

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 7

A. RÁTAÍ DÍFHOSTAÍOCHTA AE – IÚIL 2007

Éire	4.7%
An Ghearmáin	6.4%
An Ríocht Aontaithe	5.3%
An Pholainn	9.7%
An Fhrainc	8.5%

Scrúdaigh na sonraí sa tábla thuas a léiríonn an ráta dífhostaíochta i dtíortha roghnaithe den Aontas Eorpach i mí Iúil 2007.

Agus **grafpháipéar** á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí a léiriú.

[20m]

B. SLIOCHT ÓN tSUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Déan staidéar ar an sliocht 1:50000 ón tSuirbhéireacht Ordanáis atá in éineacht leis an bpáipéar seo.

Bain úsáid as fianaise ón léarscáil mar thaca le do fhreagra agus mínigh **trí** chúis gur fhorbair Gaillimh mar ionad eacnamaíoch atá ag fás.

[30m]

C. GEILLEAGAIR ATÁ AG FORBAIRT

Scrúdaigh an tionchar a oibríonn cóiliniú ar gheilleagar atá i mbéal forbartha a bhfuil staidéar déanta agat air agus ar an gcoigeartú (na hathruithe) a dhéanann sé i ngeall ar dhomhandú.

[30m]

Ceist 8

A. AERFÓTAGRAF

Scrúdaigh an t-aerfótagraf de chuid den Ghaillimh atá in éineacht leis an bpáipéar seo. Agus úsáid á baint agat as **grafpháipéar**, tarraing sracléarscáil ar **leathscála** den limistéar. Taispeáin ar an léarscáil sin agus marcáil sampla amháin de gach ceann de na talamhúsáidí seo a leanas:

- Oideachas
- Tionscal
- Reiligiún
- Carrchlós

[20m]

B. CUIDEACHTAÍ ILNÁISIÚNTA

Agus tagairt agat do chuideachta ilnáisiúnta **amháin** (CIL) a bhfuil staidéar déanta agat uirthi, scrúdaigh conas a imríonn tosca domhanda tionchar ar a cúrsaí dáiliúcháin.

[30m]

C. FORBAIRT INBHUANAITHE

Scrúdaigh, agus tagairt agat do shampla/shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu, an tábhacht a bhaineann lena chinntiú go mbíonn forbairt inbhuanaithe ó thaobh na timpeallachta de.

[30m]

Ceist 9**A. TOSCA EACNAMAÍOCHA**

	Tír A	Tír B
Príomhúil	6%	45%
Tánaisteach	24%	30%
Treasach	70%	25%

Scrúdaigh na sonraí sa tábla seo. Agus úsáid á baint agat as **grafpháipéar**, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí a léiriú.

[20m]

B. BEARTAIS DE CHUID AN AONTAIS EORPAIGH

Déan scrúdú ar **shampla amháin** de conas a d'oibrigh beartais (polasaithe) de chuid an Aontais Eorpaigh tionchar ar fhorbairt eacnamaíoch na hÉireann.

[30m]

C. ÍDIÚ FUINNIMH DHOMHANDA

Scrúdaigh an tábhacht don gheilleagar **agus** don timpeallacht a bhaineann le mórtreochtaí reatha in ídiú fuinnimh dhomhanda.

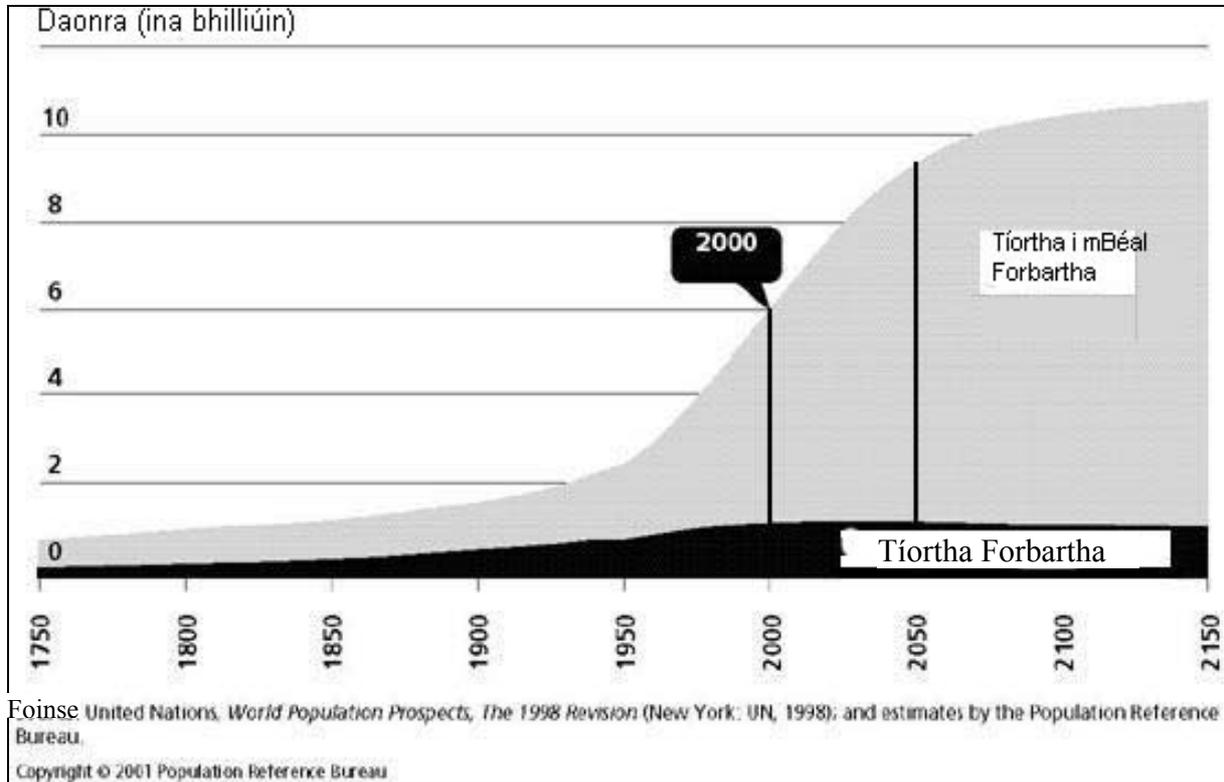
[30m]

PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA TIMPEALLACHT DHAONNA

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 10

A. FÁS AR DHAONRA AN DOMHAIN

Scrúdaigh an graf seo d'fhás daonra an domhain.

De réir an ghraif seo:

- Cén daonra iomlán a bhí ar domhan sa bhliain 2000?
- Tuairim is cén daonra a bheidh ann sa bhliain 2050?
- Déan cur síos go hachomair ar na treochtaí difriúla atá léirithe do na tíortha forbartha agus do na tíortha tearcforbartha (a) suas go dtí an lá inniu agus (b) sa todhchaí.

[20m]

B. FEIDHMEANNA UIRBEACHA

Scrúdaigh an t-aerfótagraf de chuid den Ghailimh atá in éineacht leis an bpáipéar seo.

Scrúdaigh **trí** fheidhm ar bith de chuid na cathrach, agus úsáid á baint agat as fianaise ón bhfótagraf mar thaca le do fhreagra.

[30m]

C. DLÚS AGUS DÁILEADH DAONRA

Bain úsáid as samplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu agus déan cur síos agus tabhair míniú ar an difríocht idir na téarmaí **dlús daonra** agus **dáileadh daonra**.

[30m]

Ceist 11

A. AERFÓTAGRAF

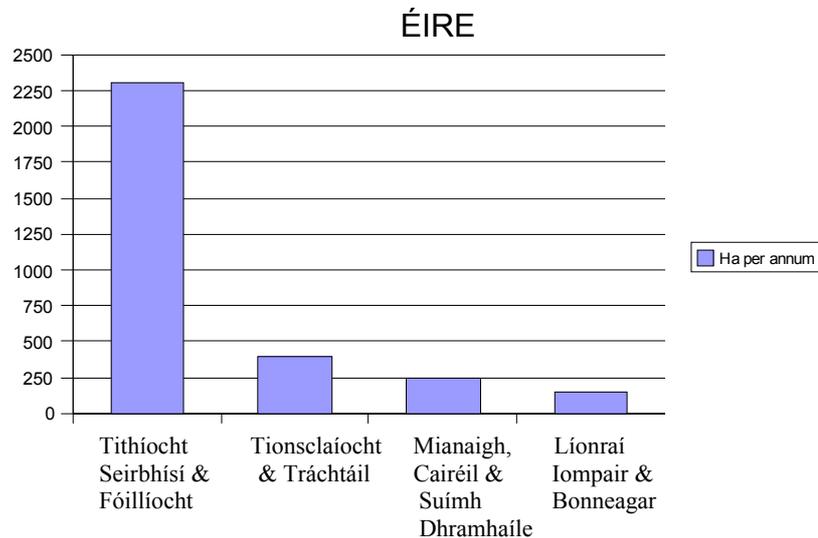
Déan scrúdú ar an aerfótagraf de chuid den Ghaillimh atá in éineacht leis an bpáipéar seo. Agus úsáid á baint agat as **grafpháipéar**, tarraing sracléarscáil ar **leathscála** den limistéar. Ar an léarscáil sin taispeáin agus ainmnigh iad seo a leanas:

- Séipéal mór
- Limistéar d'fhoirgnimh ard-éirí
- Limistéar fóillíochta (caitheamh aimsire) bunaithe ar uisce
- Sampla de mharcáil sráide do rialú tráchta

[20m]

B. TALAMHÚSÁID SHAORGA - 1990 GO 2000

Méadú ar Chlúdach Saorga Talún 1990 – 2000 (Foinse: EPA/EEA)

Déan staidéar ar an ngraf seo a léiríonn an méadú bliantúil ar chlúdach saorga talún in Éirinn 1990 – 2000.

Agus úsáid á baint agat as samplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu, déan cur síos agus tabhair míniú ar **dhá** bhealach ina bhfuil tírdhreach na hÉireann á athrú ag gníomhaíochtaí daonna.

[30m]

C. IMIRCE

Scrúdaigh toradh féideartha dearfach **amháin** agus toradh féideartha diúltach **amháin** a bhaineann le himirce dhaonna.

[30m]

Ceist 12

A. DAONRA

Scrúdaigh an tábla de chéatadáin thíos, a léiríonn daonra na hÉireann sa bhliain 2006 aicmithe de réir aoise agus gnéis.

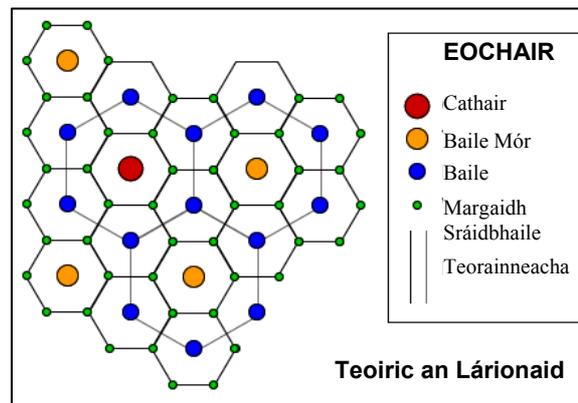
Daonra na hÉireann de Réir Aoise agus Gnéis 2006

Aoisghrúpa	% Fireann	% Baineann
0-14	21%	20%
15-24	15%	15%
25-44	32%	31%
45-64	22%	22%
65 +	10%	12%
Iomlán	100%	100%

Agus úsáid á baint agat as **grafpháipéar**, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

[20m]

B. TEOIRIC AN LÁRIONAID

wolf.readinglitho.co.uk

Scrúdaigh an léaráid seo, a bhaineann le Teoiric Lárionaid Christaller. Mínigh cad a thuigeann tú leis an Teoiric seo.

[30m]

C. TODHCHAÍ UIRBEACH

Scrúdaigh **dhá** cheann de na príomhfhadhbanna a chruthaíonn an luas leanúnach ar fhás uirbeach i réigiún a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

ROINN 3 - ROGHANNA

Freagair ceist AMHÁIN

N.B. Is fearr trí ghné nó ceithre ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

Idirspéachas Domhanda

13. Scrúdaigh an tionchar a oibríonn córais thrádála dhomhanda ar réigiúin tháirgthe agus thomhaltais araon. [80m]
14. Scrúdaigh **dhá** cheann de na saincheisteanna móra a eascraíonn as an díospóireacht maidir le cúnaimh idirnáisiúnta. [80m]
15. Déan scrúdú ar thábhacht **dhá** cheann de na saincheisteanna timpeallachta seo a leanas i gcomhthéacs domhanda:
➤ fairsingiú fásaigh
➤ téamh domhanda
➤ díchoilltiú [80m]

Geo-éiceolaíocht

16. Déan scrúdú ar **dhá** bhealach inar athraigh gníomhaíochtaí daonna gnéithe nádúrtha bithóim a bhfuil staidéar déanta agat air. [80m]
17. Scrúdaigh **dhá** cheann de na próisis nádúrtha a oibríonn tionchar ar mhúnlu ithreach. [80m]
18. Déan cur síos agus tabhair míniú ar phríomhthréithe bithóim **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air. [80m]

Cultúr agus Féiniúlacht

19. Scrúdaigh an tábhacht a bhaineann le teanga **nó** reiligiún mar tháscaire cultúrtha. [80m]
20. Agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu, déan scrúdú ar éifeachtacht choibhneasta teorainneacha atá bunaithe ar ghnéithe den tírdhreach fisiceach agus ar chinntí polaitiúla **araon**. [80m]
21. Déan scrúdú ar **dhá** cheann de na dúshláin a chruthaíonn imirce idirnáisiúnta. [80m]

An Timpeallacht Atmaisféir-Aigéin

22. Déan cur síos agus tabhair míniú ar fhoirmiú lagracha meán-domhanleithid agus frithchloclóin agus na patrúin aimsire a ghabhann leo. [80m]
23. Déan iniúchadh ar argóint **amháin** ar son agus ar argóint **amháin** in aghaidh na tuairime go bhfuil mórathrú aeráide domhanda ar siúl faoi láthair. [80m]
24. Déan mionscrúdú agus tabhair míniú ar an idirghníomhaíocht idir atmaisféar agus aigéin an domhain. [80m]

Leathanach Bán